

صحنه‌ان زیبا
ریادآور

یادنامه گرامیداشت هشتمین سالگرد درگذشت مرحوم استاد پرورش

شاخص بصیرت

تشکیل انجمن مددکاری امام زمان (عج) در دبیرستان احمدیه

فعالیت‌های مذهبی مرحوم پرورش، به همان جا ختم نشد. او با آغاز به کار در اداره آموزش و پرورش شهرضا، در کنار تدریس، به فعالیت‌های فرهنگی و دینی می‌پرداخت و برای سخنرانی‌های مذهبی سفرهای متعددی به شهرهای شمالی، جنوبی و غربی کشور داشت. او برای تدریس به دبیرستان هراتی و سپس دبیرستان احمدیه اصفهان منتقل شد و فعالیت‌هایش را در قالب تشکیل انجمن مددکاری امام زمان (عج) در دبیرستان احمدیه که از جمله دبیرستان‌های مذهبی اصفهان بود، ادامه داد؛ چنان‌که این دبیرستان و این انجمن بعدها محلی برای فعالیت‌های پنهانی مرحوم پرورش در راستای مبارزات سیاسی علیه رژیم پهلوی شدند. از دیگر فعالیت‌های شاخص مرحوم پرورش قبل و بعد از وقوع انقلاب اسلامی ایران، می‌توان به انجام سفرهایی در راستای ترویج مبانی انقلاب (از جمله سفر به کویت در سال ۵۴)، تربیت دانش‌آموزان استثنایی، فراگیری آموزه‌های نظامی و تربیت اخلاقی و رفتاری اشاره کرد. او از سال ۵۰ فعالیت‌هایش را در زمینه فراگیری آموزه‌های نظامی آغاز کرد و در سال‌های بعد علی‌رغم خطر فوق‌العاده از سوی ساواک و تهدیدهای گروه منحرف و معاند ایشان، برای حفظ و هدایت انقلابیون، بر مواضع اسلامی و انقلابی و تبعیت کامل از امام خمینی (ره) پای فشرد. او خود نیز به فراگیری آموزه‌های رزمی پرداخت و شاخه اصفهان گروه توحیدی صف را حمایت و هدایت کرد. بر همین اساس نیز در سال‌های آغازین پیروزی انقلاب، ریاست شورای سپاه اصفهان را بر عهده گرفت.

در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی...

فضای فکری، دینی و انقلابی که بر اساس آموزه «ظلم‌ستیزی» در ذهن و اندیشه علی‌اکبر پرورش طی سال‌ها رشد کرده بود، خود را در جای‌جای زندگی این مبارز اندیشمند نشان داده است. او در اوایل دهه ۵۰ از طریق شهید دکتر سید حسن آیت به عضویت سازمان مخفی سیاسی نظامی درآمد که با حضور تعدادی عناصر سیاسی و نظامیان ارتشی تشکیل شده بود. این سازمان توانست در مقاطع حساس نهضت اسلامی به صورت کامل مخفیانه، اطلاعات لازم را در اختیار حضرت امام خمینی (ره) قرار دهد و برخی توطئه‌ها را شناسایی و خنثی کند. مرحوم پرورش که مسئولیت این گروه را در اصفهان بر عهده داشت، در سال‌های ۵۶ و ۵۷ از اطلاعات این شبکه برای گسترش نهضت اسلامی در اصفهان و حفاظت از انقلابیون بهره‌بردار کرد؛ تا اینکه سرانجام در سال‌های ۵۵ تا ۵۷ با اوج‌گیری مجدد نهضت اسلامی، همه آموخته‌ها و اندوخته‌های استاد پرورش به منصه ظهور رسید. او در این ایام علاوه بر سخنرانی‌ها و کلاس‌های متعدد در اصفهان به دیگر شهرها سفر می‌کرد و آگاهی‌های دینی و انقلابی مخاطبان را افزایش می‌داد. از جمله سخنرانی‌ها او در این ایام می‌توان به سخنرانی در ماه رمضان سال ۵۶ در مسجد قبا تهران، بهار ۵۷ در دانشکده نفت آبادان و تابستان ۵۷ در تحصن منزل مرحوم آیت‌الله خادمی اشاره کرد.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی...

استاد پرورش پس از پیروزی انقلاب اسلامی بدون سهم‌خواهی در راستای تقویت انقلاب و تثبیت اوضاع گام برداشت. او در انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی به‌عنوان نماینده مردم اصفهان به مجلس راه یافت و از سوی نمایندگان مجلس به‌عنوان نایب‌رئیس اول مجلس برگزیده شد. او در دوره سوم مجلس شورای اسلامی به‌عنوان نماینده مجلس در هیئت مذاکره‌کننده قطعنامه ۵۹۸ حضوری فعال داشت و بعدها با انتخاب شهید محمدعلی رجایی، رئیس‌جمهور وقت، استاد پرورش به مقام وزارت آموزش و پرورش منصوب شد. او در ادامه به دلیل برخی اختلاف‌نظرها با نخست‌وزیر وقت در خصوص نحوه اداره کشور در دوران جنگ تحمیلی از هیئت دولت جدا شد و سپس از سوی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (رئیس‌جمهور وقت و دبیرکل حزب جمهوری اسلامی) به‌عنوان قائم‌مقام دبیرکل حزب برگزیده شد. همکاری استاد پرورش با حزب جمهوری اسلامی تا زمان توقف فعالیت‌های آن حزب ادامه داشت.

«علی‌اکبر پرورش» که بود؟ مروری بر زندگی و سوابق فعالیت مرحوم پرورش

نام علی‌اکبر پرورش به نام انقلاب اسلامی ایران گره خورده است. این شاید ساده‌ترین و البته مهم‌ترین تعریفی باشد که بتوان از شخصیت این چهره نامدار و شاخص سیاسی، مذهبی و انقلابی در تاریخ معاصر ایران بیان کرد. سید علی‌اکبر پرورش در سال ۱۳۲۱ در محله چهارسوق اصفهان قدم به جهان گذاشت. سال‌ها در سایه باورها و اعتقادات مذهبی و دینی که از خانواده آموخته بود و در وجودش فوران می‌کرد، به فعالیت‌های جدی در زمینه سیاست و انقلاب پرداخت و سرانجام در ۶ دی ۱۳۹۲ جان به جان آفرین تسلیم کرد. این مقدمه، سرآغاز ماجرای زندگی بزرگ‌مردی است که در هشتمین سالگرد عروجش به بررسی زندگی، آرمان‌ها و فعالیت‌هایش در این نوشتار می‌پردازیم؛ به امید آنکه آرمان‌ها و باورهایی که مرحوم علی‌اکبر پرورش و یاران و هم‌فکران صدیقش در راستای تحقق آن‌ها سالیان بسیاری تلاش کردند، امروز راهگشا و راهنمای نسل جوان ایران باشد.

غای فکری دینی و مذهبی در دوران تحصیل

علی‌اکبر پرورش دوران تحصیلش را به ترتیب در دبستان مفید، دبیرستان صائب، عالییه و کازرونی اصفهان گذراند و سپس در رشته ادبیات فارسی در دانشگاه اصفهان مشغول به تحصیل شد؛ اما این همه ماجرا نیست! چراکه دروای همه سال‌هایی که علی‌اکبر جوان به‌عنوان دانشجوی رشته ادبیات مشغول به تحصیل بود، به‌طور جدی و عمیق با آموزه‌های مذهبی در سطح دانشگاهی و آکادمیک آشنا شد و از این مسیر توشه‌ای درخور و قابل‌توجه برای خود اندوخت. او پایان‌نامه دوره کارشناسی‌اش را با محوریت «امامت امام دوازدهم از نظر عقل و نقل» تحت نظارت دکتر محمدباقر کتابی نگاشت و در این زمینه از منابع علمی معتبری همچون نهج‌البلاغه، تفسیر المیزان، بحارالانوار و... بهره‌مند شد که این منابع در حکم آبشخور فکری او قرار گرفتند. در نهایت، علی‌اکبر جوان که در زمان فارغ‌التحصیلی (سال ۱۳۴۴) حدود ۲۳ سال داشت، بعد از گذراندن دوره کارآموزی دبیری در دانش‌سرای عالی تهران، آماده استخدام در آموزش و پرورش شد. اما روند آشنایی مرحوم پرورش با روحانیت و منابع دینی و مذهبی تنها به خانواده و دوران تحصیل محدود نشد. او به‌واسطه مراوده نزدیک با شهید آیت‌الله دکتر سیدمحمدحسین بهشتی و مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین سید مصطفی بهشتی‌نژاد از شاگردان برجسته آیت‌الله حاج‌آقا رحیم‌ارباب، از منابع غنی فکری این بزرگان بهره‌های فراوان برد؛ چنان‌که بازتاب غنای اندیشه مرحوم پرورش در دوران خدمت سربازی‌اش در سال‌های ۴۶ و ۴۷ در ژاندرمری فارس، در سخنرانی‌های پرشور او بین تجمعات مذهبی نمایان شد. تا آنجا که طبق گزارش مسئول اطلاعات شهربانی اصفهان در یکی از سخنرانی‌هایش جمعیتی بالغ بر دو هزار نفر شرکت کردند و باعث شد تا رئیس شهربانی اصفهان از فرماندهی شهربانی فارس طی نامه‌ای محرمانه بخواهد تا ستوان دوم علی‌اکبر پرورش را از سخنرانی منع کنند! مرحوم پرورش همچنین در محضر اساتید بزرگی همچون علامه محمدحسین طباطبائی، علامه محمدتقی جعفری و شهید مرتضی مطهری شاگردی کرد و بعد از انقلاب در دوران وزارت خود با حجت‌الاسلام محسن قرائتی در مباحث قرآنی مبادلات علمی داشت. او همچنین از آیت‌الله سید عبدالحسین طیب، نویسنده تفسیر معروف «کلم الطیب» بهره‌ها برد.

یاور صدیق انقلاب سلامت و راحت خود را بر سر انجام وظیفه نهاد

استاد پرورش در ششم دیماه ۱۳۹۲ درگذشت. همان روز، رهبر معظم انقلاب پیام تسلیتی صادر کردند که متن آن، نشان دهنده جایگاه رفیع استاد پرورش در انقلاب و نظام بود. در پیام حضرت آیت الله خامنه ای آمده بود:

با تأسف و تأثر، خبر درگذشت یاور صدیق انقلاب مرحوم آقای سید علی اکبر پرورش رحمت الله علیه را دریافت کردم؛ چهره محترم و اثرگذاری که بخش اعظم عمر بابرکت خود را در خدمت اسلام و ارزش های متعالی دین گذرانید و لهجه صادق و دل بااخلاص و خلق نیک را به ترویج و تحکیم انقلاب و نظام اسلامی گماشت؛ تلاش های مبارزاتی در دوران طاغوت را به خدمات ارزنده و مسئولیت های سنگین خود در قوه مجریه و قوه مقننه و شورای عالی دفاع در دوران جمهوری اسلامی پیوند داد و با همه توان به کشور و ملت خود خدمت کرد و سلامت و راحت خود را بر سر انجام وظیفه نهاد. بیماری رنج بار و طولانی او آخرین آزمایش دشواری بود که وی با صبر و متانت، آن را تحمل کرد و زندگی پاک و شرافتمندانه را به پایان برد. این جانب درگذشت ایشان را به خانواده و بازماندگان محترم و به همه دوستان و علاقه مندان ایشان تسلیت می گویم و رحمت و رضوان الهی را برای وی مسئلت می کنم.

روایت استاد پرورش از تفکر انقلابی امام خمینی (ره)

من همین بود که عرض شد. امام (ره) دیدند که ما ظرفیت قبول این نظر مشورتی را نداریم، فرمودند خودتان هرچه به نظرتان رسید عمل کنید.

جلسه تمام شد و ما درحالی که از این نظر مشورتی حضرت امام (ره) در حیرت بودیم، از خدمت ایشان مرخص شدیم و در حال رفتن بودیم که حضرت امام مرا صدا زدند و فرمودند آقای خامنه ای، نظر همین بود که گفتم و من تردیدی در این نظر ندارم. ولی حرف دیگر هم به شما بزنم و آن این است که در مقابل آمریکایی ها و تهدیدهای آن ها چاره ای جز این ندارید که توی دهان آمریکایی ها بزنید و جواب آن ها را بلافاصله محکم و دندان شکن بدهید و در این موضوع تأمل نکنید. این ها هیچ غلطی نمی توانند بکنند؛ به شرطی که شما محکم برخورد کنید و جواب آن ها را بدهید.

مرحوم استاد پرورش در یکی از سخنرانی هایش می گوید در زمان صدارتم در وزارت آموزش و پرورش برای گزارش خدمت رهبر معظم انقلاب که در آن زمان رئیس جمهور بودند، رسیدم و در همان جلسه به یک باره چندین پوشه مهم محرمانه جهت بررسی به حضرت آقا دادند. ایشان قبل از این که بنده گزارشی بدهم، یکی از این گزارش های فوق سری و محرمانه را برای مطالعه به من دادند. گزارش محرمانه این بود که زیردربایی های آمریکایی به سمت خلیج فارس به جهت تهدید ایران اسلامی حرکت کرده اند. از گزارش موجود متوجه شدم که جناب آقای خامنه ای به جهت اهمیت مسئله بنای پیگیری موضوع را دارند و فرصت گزارش من وجود ندارد؛ لذا از محضر ایشان عذرخواهی کردم تا ایشان پیگیر این مسئله مهم امنیتی بشوند. چند روز بعد و به جبران جلسه ای که موفق به گزارش نشدم، مرا خواستند و ایشان از این که من در جلسه قبل موفق به ارائه گزارش نشدم، عذرخواهی کردند و فرمودند بعد از این که شما تشریف بردید، ما به جهت اهمیت موضوع به اتفاق جناب آقای هاشمی، موسوی اردبیلی، میرحسین موسوی و چندی از فرماندهان نظامی خدمت امام (ره) رسیدیم. حضرت امام (ره) پرسیدند چه اتفاقی به یک باره افتاده که در این سطح اینجا تشریف آورده اید؟! گفتیم گزارش شده که زیردربایی های جنگی آمریکایی به سواحل ما نزدیک می شوند و الان حدود ۵۰۰ کیلومتری ما هستند و این یک تهدید بسیار بالقوه و خطرناک است. حضرت امام (ره) پرسیدند که امکان دارد این ها سرآب بیرون آورند؟ نظامیان گفتند بله امکان دارد. حضرت امام (ره) پرسیدند موشک هایی قوی با این بُرد هم شما دارید؟ جواب دادند بله داریم. امام (ره) فرمودند اگر آمده اید با من مشورت کنید من به شما می گویم بلافاصله که یکی از آن ها سرآب بیرون آورد، دو تا موشک پشت سر هم به آن شلیک کنید و آن را متلاشی کنید!

همه ما از این نظر مشورتی حضرت امام (ره) حیرت کردیم. آقای هاشمی خطرات جبران ناپذیر این موضوع را به حضرت امام (ره) متذکر شدند. ما از حضرت امام (ره) پرسیدیم شما از سر جد این مطلب را فرمودید؟ حضرت امام (ره) فرمودند اگر آمده اید با من مشورت کنید، نظر مشورتی

راویان حقیقت... مروری بر بیانات علما و مراجع عظام درباره شخصیت و سیره استاد علی اکبر پرورش

شخصیت و سیره مرحوم استاد علی اکبر پرورش چنان از قد و قامت یک انسان عادی و غرق شده در زندگی روزمره فراتر رفته که زبان و قلم بسیاری از شخصیت‌های برجسته و بزرگ را به مدح و ستایش واداشته است؛ از جمله برخی از علما و مراجع بزرگ جهان تشیع درباره مرحوم پرورش زبان به سخن گشوده‌اند و هریک از زاویه‌ای سیره زندگی او را روایت کرده‌اند که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

مرحوم پرورش از ارکان مبارزات مردمی علیه رژیم ستم‌شاهی در اصفهان بود

آیت‌الله مظاهری مرجع تقلید و رئیس حوزه علمیه اصفهان در پیامی که به مناسبت درگذشت استاد پرورش منتشر کردند، مرحوم پرورش را از پیشگامان و پیشتازان نهضت اسلامی حضرت امام راحل عظیم‌الشان (قدس سره الشریف) و از ارکان مبارزات مردمی علیه رژیم ستم‌شاهی در اصفهان دانسته و تأکید کردند: «مرحوم پرورش با مجاهدت فرهنگی و تربیت معنوی جوانان، خدمات‌های بزرگی را به اسلام و انقلاب اسلامی تقدیم کرد. پس از پیروزی انقلاب نیز در مسئولیت‌های بااهمیتی از جمله در مجلس خبرگان، قانون اساسی، قوای مجریه و مقننه و همچنین در جریان دفاع مقدس همواره در خدمت به اسلام و نظام جمهوری اسلامی و استمرار جهاد فرهنگی و تربیتی از هیچ تلاش ارزنده‌ای فروگذار نکرد.»

حیات و ممات برای افرادی مانند استاد پرورش یکسان است

حضرت آیت‌الله جوادی آملی از مفسران ژرف‌اندیش جهان تشیع در توصیف استاد پرورش فرمودند: «حیات و ممات برای افرادی مانند استاد پرورش یکسان است؛ زیرا فرموده‌اند: «العلماء باقون ما بقی الدهر» تا روزگار باقی است، علما نیز هستند و این حدیث شریف شامل شاگردان علما نیز می‌شود.» ایشان تأکید کردند: «استاد پرورش کسی بود که اولاد در ارتباط با علما و بزرگان معارف، قرآن و عترت را به خوبی دریافت کرد و ثابا باور کرد و ثالثاً عمل کرد و رابعاً متخلق شد.»

تشییع جنازه استاد پرورش در حد مراسم تشییع یک مرجع تقلید بزرگ بود

حضرت آیت‌الله جعفر سبحانی از مراجع تقلید نیز بیان داشتند: «استاد پرورش دانشمندی بود که در بعد تربیتی نیز توفیق‌های بسیار خوبی داشت و شاگردان زیادی تربیت کرد. خدای متعال محبت او را در قلوب مردم قرار داده بود و تشییع جنازه‌ای که برای ایشان در اصفهان برگزار شد، در حد مراسم تشییع یک مرجع تقلید بزرگ بود.»

پیام پرورش آشنا کردن جوانان با خداوند بود

حجت‌الاسلام محسن قرائتی نیز که خاطرات فراوانی با استاد پرورش دارد، ساده‌زیستی او را بسیار قابل توجه می‌داند و می‌گوید: «او در زمان طاغوت یک خانه خریده بود. گفتم خانه را چند خریدی و مبلغ کمی (چند هزار تومانی) می‌خواهم به خرید خانه شما کمک کنم. او پول را از من گرفت و دوباره پس داد! گفتم چرا گرفتی و چرا پس دادی؟ گفت گرفتم که تو ثواب کمک به مسلمانان را داشته باشی. من یک مسلمانم و خانه خریدم و می‌خواستی کمک کنی و پس دادم؛ چون نمی‌خواهم کسی کمک کند. خانه‌اش خانه ساده‌ای بود. گفت می‌خواهم روی پای خودم بایستم. خب این نکته ساده‌ای است؛ ولی اثر تربیتی دارد.» او در ادامه می‌گوید: «من دوچرخه آقای پرورش را دیدم و ژئانش را هم دیدم. ما طلبه جوانی بودیم. گاهی می‌آمد دنبال من و در راه می‌گفت که برای بچه‌ها این چنین سخن بگو و بنده با او مشورت می‌کردم. سال‌ها قبل از انقلاب ما در دبیرستان‌های اصفهان می‌رفتیم و با او مشورت می‌کردیم و او چقدر خوشحال بود. به هر حال غصه خوردن برای پرورش مهم نیست. جای پرورش ان‌شاءالله با شهید رجایی است؛ ولی مهم این است که معلمان ما هم پرورشی بشوند و نکند دیپلمه‌های ما راجع به نماز کاهل باشند یا با انقلاب زاویه داشته باشند. غیر از درس، بچه‌ها را با خدا و انقلاب هم آشنا کنیم و این پیام وجود پرورش است.»

یکی از اصلی ترین وجوه شخصیت هرانسانی در میان اعضای خانواده او آشکار می شود. به این معنا که آدمی حتی اگر به بالاترین مراتب رشد و پیشرفت اجتماعی و علمی برسد، اما قادر به تعامل صحیح و سازنده با خانواده در فضای عاطفی خانه اش نباشد، بی شک از ضعفی بزرگ در راستای تکامل شخصیت و سیره انسانی خود رنج می برد. استاد پرورش نیز که در سایر زمینه های علمی، مذهبی، دینی، سیاسی، مبارزاتی، انقلابی، نظامی، تربیتی، فرهنگی و... گوی سبقت را از هم عصران خود ربوده بود، در زمینه ارتباط با اعضای خانواده خود نیز بسیار شاخص و تحسین برانگیز عمل می کرد.

همراه خستگی ناپذیر...

حاجیه خانم «مصحف» همسر مرحوم استاد پرورش که در سال های زندگی مشترکش با استاد، همراهی ها و فداکاری های بسیاری را متقبل شد و از هیچ کوششی برای به ثمر رساندن فعالیت ها و اقدامات همسرش در عرصه مختلف فروگذاری نکرد، روایت هایی شنیدنی از روحیات و زندگی شخصی مرحوم پرورش دارد. او در این باره نقل کرده است: «ایشان رفتارشان بسیار خوب و مهربانانه بود. سعی می کردند که با بچه ها صمیمی باشند و مؤدبانه رفتار کنند. حتی احترام من را همیشه و به ویژه جلوی بچه ها داشتند و خودشان هم بسیار به مادرشان احترام می گذاشتند و می خواستند الگویی باشند برای بچه ها. چون می گویند اگر می خواهید بچه هایتان آن طور رفتار کنند که مدنظر شماست، خودتان همان گونه عمل کنید تا بچه ها هم همان طور یاد بگیرند. این اواخر مادرشان هم کسالتی پیدا کرده بودند و یکی دو ماه بستری شدند که حاج آقا برای ایشان چهل زیارت عاشورا نذر کردند. یک شب زیارت عاشورا را نیمه شب خوانده بودند و صورتشان را بر کف پای مادر گذاشته بودند. چون روایت است که بهشت زیر پای مادران است و می گفتند همین که کف پای مادر را بوسیدم، یک دفعه انگار صحنه ای مثل یک باغ خیلی عظیم جلوی چشمم ظاهر شد که شبیه باغ های دنیایی نبود؛ مثل همین باغ های بهشتی که توصیف می کنند و تازه دیدم واقعا این که می گویند بهشت زیر پای مادران است، درست است. من این صحنه را دیدم و خیلی برایم عجیب بود.»

نماز شب هایی که هرگز ترک نشدند...

همسر مرحوم استاد پرورش همچنین از شب بیداری ها و نماز شب های همسرش یاد می کند و می گوید: «از اول ازدواجمان اصلا یادم نمی آید که یک وقت شب بیدار نشوند. خیلی وقت ها من از گریه ایشان بیدار می شدم. شب ها مرتب نماز شب می خواندند و بسیار گریه می کردند. خیلی وقت ها من از صدای گریه ایشان بیدار می شدم. مرتب مسجدسید برنامه دعای کمیل بود و ایشان هر هفته می رفتند. پنجشنبه ها در ماه رمضان باز هر شب به دعای ابو حمزه می رفتند. خیلی در این کارها موفق بودند الحمدلله.»

علاقه فراوان به علامه طباطبایی

او به علاقه فراوان استاد پرورش به علامه محمدحسین طباطبایی نیز اشاره می کند و می افزاید: «با علامه طباطبایی هم مأنوس و بسیار به ایشان علاقه مند بودم. مدتی بود که نمی دانم به خاطر مشکلی حدود یک ماه علامه در اصفهان بودند و ایشان مرتب به دیدارشان می رفتند. حاج آقا پرورش بعد از فوت علامه هر زمان عکسشان را می دیدند یا کتاب هایشان را باز می کردند، اشک در چشمانشان جمع می شد.»

پدر به روایت دختر...

نقیسه سادات پرورش، از فرزندان استاد پرورش هم می گوید: «یادم می آید منزل ما در خیابان کاشانی اصفهان بود. آن شب که پدرم را ساواک با خود برد، جیب های نظامی سر کوجه ایستاده بودند. صحنه دور شدن پدرم با دستان بسته کاملا در ذهنم است. خیلی دردناک بود؛ اما مادر و مادر بزرگم این ماجرا را تا آنجایی که می توانستند برای من که سن کمی داشتم، تلطیف می کردند. یادم هست همان سال باید به مدرسه می رفتم؛ اما به خاطر این ماجرا که تأثیر روحی بدی در من داشت، حاضر نبودم به مدرسه بروم. مدام اضطراب داشتم و مادر بزرگم برای اینکه من را راضی

کند تا به مدرسه بروم، یک عروسک برایم خرید. او گفت این عروسک را پدرت برایت خریده و اکنون در بیمارستان است. باید این عروسک را با خود به مدرسه ببری تا به زودی به بیمارستان برویم و پدرت را ببینی و این عروسک را به او نشان بدهی. من هم به همین خاطر و به امید دیدن پدر به مدرسه می رفتم، اما برای ملاقات با پدر در حالی که در سن کودکی تصور می کردم او در بیمارستان است و فرق زندان و بیمارستان را نمی دانستم به زندان رفتیم. پدر را از پشت شیشه دیدم و با گوشی هایی که برای مکالمه بود، با او صحبت کردم و عروسک را به او نشان دادم و تشکر کردم.»

پدر به روایت پسر...

سید صالح پرورش، فرزند مرحوم استاد پرورش نیز دو خاطره شنیدنی از پدر نقل می کند: «یادم هست زمانی که ایشان در مجلس چهارم نایب رئیس مجلس بودند، از طرف آقای رفیق دوست به عنوان سرپرست کاروان جانبازان انتخاب شدند و طبیعتاً باید برای اداره امور به حج می رفتند. در این سفر در کنار اداره امور جاری کاروان جانبازان جلسه های بسیار خوب عرفانی و مذهبی با حضور عزیزان جانباز برگزار می کردند که بعضی وقت ها برخی از جانبازان عزیز که بنده را می بینند و از ارتباطمان مطلع می شوند، از حلاوت و شیرینی و تفاوت آن سفری که با حاج آقا رفته بودند، برایم تعریف می کنند. اتفاقاً یکی از ایام حج مصادف شد با انتخابات هیئت رئیسه مجلس که هرسال انجام می شد و به طور قانونی حاج آقا برای انتخاب مجدد به عنوان نایب رئیس مجلس باید آن روز در مجلس حضور می داشتند. من به ایشان گفتم هفته آینده انتخابات هیئت رئیسه است و اگر نباشید به طور طبیعی نمی توانید کاندید شوید. امسال نروید یا حداقل با تأخیر بروید که به انتخابات برسید. علاوه بر این که رأی آوردن شما با توجه به فضای مجلس قطعی است. ایشان همان جا کلامی از امیرالمؤمنین (ع) که در حال حاضر عین عبارت در خاطر من نیست، درباره بی ارزش بودن چنین چیزهایی خواندند و گفتند این سفر خیلی برای من بیشتر ارزش دارد تا نایب رئیسی مجلس و رفتند. اتفاقاً اسمشان از لیست کاندیداها حذف شد.»

او خاطره دیگری هم از آخرین سمت اجرایی استاد پرورش در سازمان بین المللی فرهنگی اکو نقل می کند و می گوید: «حاج آقا از طرف ده کشور عضو این سازمان، به عنوان رئیس مؤسسه فرهنگی اکو انتخاب شدند. این سازمان چون یک سازمان بین المللی بود، طبیعتاً حقوق رئیس و کادر اجرایی آن به دلار بود و خاطر من هست که حقوق پنج هزار دلاری در ماه برای ایشان مشخص شده بود و معاون ایشان که یک فرد پاکستانی بود، سه هزار و پانصد دلار در ماه حقوقش بود. یک روز که مثل بعضی از وقت ها به مؤسسه فرهنگی اکو رفته بودم که به اتفاق حاج آقا به منزل برگردیم، حاج آقا به من گفتند آقا صالح امروز قبل از منزل به اتفاق می خواهیم برویم به فلان بانک. گفتم در خدمتیم. در بانک دیدم که حاج آقا مشغول پرکردن فیش واریزی به مبلغ هفتاد و پنج هزار دلار به حساب مجمع جهانی اهل بیت هستند. گفتم حاج آقا قضیه چیست؟ گفتند این مجموعه حقوقی است که در این مدت به حساب من ریختند و من آن را یکجا به همین حسابی که می بینی واریز کردم. در تعجب فرورفته بودم و گفتم لااقل بخشی از آن را برای خودتان بردارید که گفتند لازم نیست. بعد گفتند سر راه برویم مجمع جهانی اهل بیت که فیشش را به آن ها بدهم و همین کار را هم کردیم و الان کپی آن فیش را هم بنده دارم. از این نمونه ها از حاج آقا که بی تعلقی به مادیات و شغل های اجرایی را نشان می دهد هم من زیاد سراغ دارم و هم دوستان نزدیک ایشان.»

پرورده عشق... مروری بر سوابق فرهنگی، مذهبی، اجرایی و سیاسی استاد پرورش

فهرست فعالیت‌های سیاسی، مذهبی، فرهنگی و مبارزاتی مرحوم استاد علی‌اکبر پرورش بلندبالا و درخور توجه است. به برخی از این فعالیت در مطالب پیشین اشاره شد و اینک فهرست‌وار مهم‌ترین سوابق اجرایی و سیاسی این شخصیت برجسته را مرور خواهیم کرد.

فعالیت‌ها

- استخدام در آموزش و پرورش شهرضا؛
- سفر به شهرهای مختلف برای انجام سخنرانی‌های مذهبی و انقلابی برای رده‌های سنی مختلف؛
- تدریس در دبیرستان هراتی و دبیرستان احمدیه اصفهان و مدیریت انجمن مددکاری امام زمان (عج) در دبیرستان احمدیه که به پایگاهی برای مبارزات سیاسی استاد پرورش و هم‌فکرانش تبدیل شد؛
- ارتباط عمیق با روحانیت و شخصیت‌های برجسته‌ای همچون شهید آیت‌الله دکتر محمدحسین بهشتی، مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمصطفی بهشتی نژاد، علامه محمدحسین طباطبایی، شهید مرتضی مطهری، علامه محمدتقی جعفری و...؛
- ورود به انجمن حجتیه با هدف دفاع از حریم امام زمان (عج) در اواخر دهه چهل که این انجمن مورد تأیید امام خمینی (ره) و سایر مراجع تقلید بود و سپس خروج از انجمن حجتیه به توصیه آیت‌الله شهید دکتر محمدحسین بهشتی پس از اینکه مواضع این انجمن تغییر یافت؛
- سفرهایی برای ترویج انقلاب اسلامی به کشورهای خارجی از جمله کویت؛
- تربیت دانش‌آموزان استثنایی؛
- فعالیت مذهبی و انقلابی در کانون علمی و تربیتی جهان اسلام، مؤسسه خیریه ابابصیر اصفهان و...؛
- فراگیری آموزه‌های نظامی و مدیریت شاخه اصفهان گروه توحیدی صف؛
- تربیت شاگردان فراوان و هدایت آن‌ها تفکرات مذهبی اصیل (از جمله شاگردان برجسته استاد پرورش می‌توان به شهید جلال افشار و شهید عباس نبوی منش اشاره کرد)؛
- عضویت در سازمان مخفی سیاسی نظامی در راستای مبارزه با رژیم ستم‌شاهی؛
- هماهنگ‌کننده گروه‌های انقلابی اعم از بازاریان، دانش‌آموزان، دانشجویان، معلمان، گروه‌های مسلح، روحانیت و... در اصفهان در سال‌های منتهی به پیروزی انقلاب اسلامی؛
- قرائت قطعنامه عزل شاه در پایان مراسم راهپیمایی‌های تاسوعا و عاشورای سال ۵۷ تحت نظارت استاد پرورش و با هماهنگی شهید بهشتی.

سوابق اجرایی

- نماینده مجلس خبرگان قانون اساسی؛
- عضو شورای عالی دفاع؛
- قائم‌مقام دبیر کل حزب جمهوری اسلامی؛
- وزیر آموزش و پرورش؛
- عضو شورای مرکزی حزب مؤتلفه اسلامی؛
- دو دوره کاندیدای ریاست جمهوری؛
- نماینده مجلس شورای اسلامی در دوره‌های اول، دوره سوم و چهارم و عضو هیئت‌رئیس (نایب‌رئیس اول مجلس شورای اسلامی دوره اول / نایب‌رئیس دوم مجلس شورای اسلامی دوره چهارم).

سوابق سیاسی

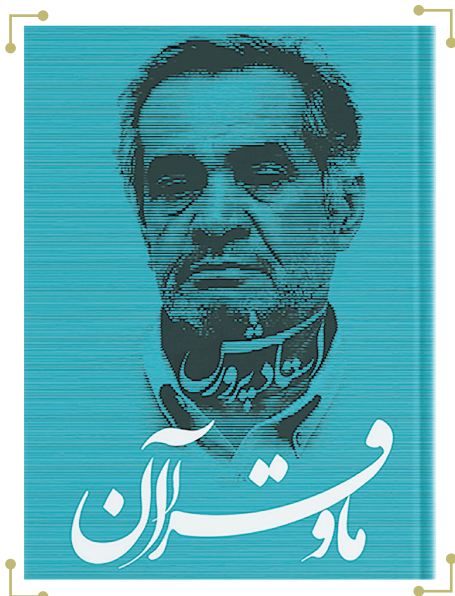
- محوریت مبارزات قبل از انقلاب در اصفهان که بارها منجر به دستگیری وی شد؛
- عضو شورای مرکزی حزب جمهوری اسلامی؛
- دو دوره نامزد انتخابات ریاست جمهوری (نامزد احتیاطی حزب جمهوری اسلامی)؛
- عضو شورای مرکزی مؤتلفه اسلامی؛
- قائم‌مقام دبیرکل حزب مؤتلفه اسلامی؛
- مشارکت در تدوین قانون اساسی و پیگیری مبانی مهمی همچون ولایت فقیه، جلوگیری از بروز دیکتاتوری‌های دوره شاه، حضور مردم در تصمیم‌گیری‌های اساسی جامعه، وحدت اسلامی، حقوق زنان و خانواده، تثبیت نهاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و رعایت عدالت در همه شئون اجتماعی در قانون اساسی؛
- حضور فعال در جریان طرح تصویب عدم کفایت سیاسی بنی‌صدر در اوایل سال ۶۰ و در پی افزایش توطئه‌های منافقین و لیبرال‌ها به سرپرستی بنی‌صدر؛
- حضور فعال در هیئت مذاکره‌کننده قطعنامه ۵۹۸ به عنوان نماینده مجلس شورای اسلامی.

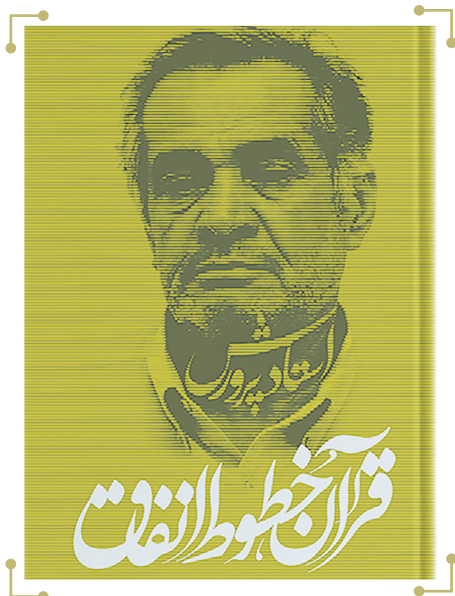
بازتاب اندیشه «پرورش» بر پهنه تاریخ نگاهی به آثار منتشرشده درباره مرحوم استاد علی اکبر پرورش

کتاب خاطراتی از استاد پرورش نه به قلم استاد پرورش اما به کوشش مرتضی نجفی قدسی نگاشته شده است. نویسنده در بیست و هفت بخش از افرادی که با این استاد برجسته خاطراتی داشته‌اند گردآورده و به زیور طبع آراسته است. تواضع و فروتنی، نیکی استاد پرورش به مادر، اهمیت و ارزش معلمی از دیدگاه استاد پرورش، استاد پرورش در مقام دعا و تضرع، زبان گویا و ادبیات عرفانی پرورش، عبودیت، عشق به امام زمان (عج) و بی‌تعلقی به دنیا و... موضوعاتی است که در قالب خاطرات به آن‌ها اشاره شده است. اما به غیر از این کتاب از استاد پرورش آثار مختلفی باقی مانده است که در ادامه به معرفی آن‌ها می‌پردازیم:

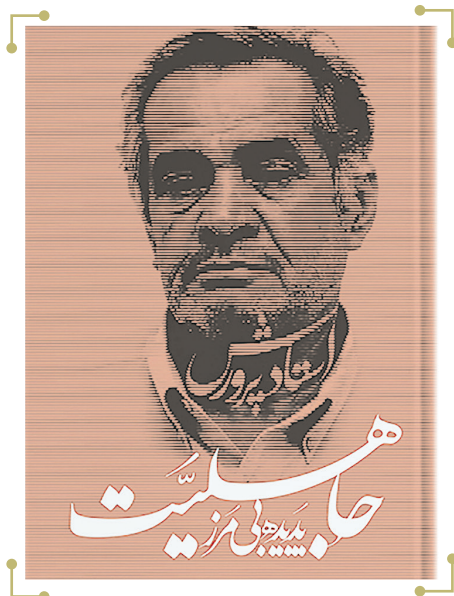
ما و قرآن

این کتاب به جمع‌آوری گفته‌ها و نوشته‌های استاد پرورش در جهت آشنایی مخاطبان عام و خاص با معارف قرآن و عترت پرداخته است.

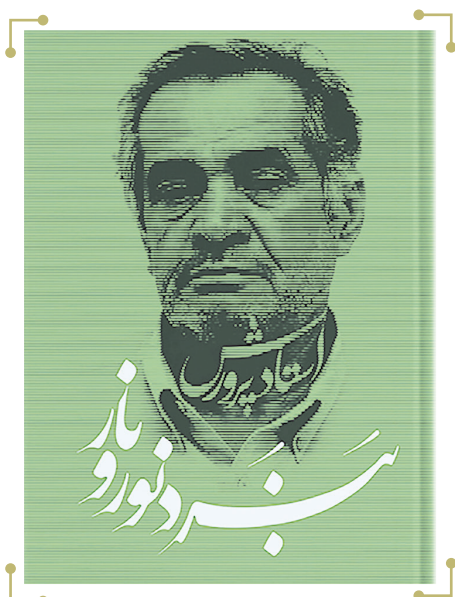
قرآن؛ خطوط انفاق

این کتاب برگرفته از مجموعه سخنرانی‌های استاد معلم سیدعلی اکبر پرورش با هدف تبیین مفهوم انفاق در قرآن کریم نگاشته شده است. محور اصلی کتاب مفهوم کلمه انفاق و تفاوت آن با کلمه نفاق و تصویرگری گروه خدا و گروه شیطان است. گروه خدا اهل انفاق است و دادگستر و گروه شیطان اهل نفاق است و دادگستر. در این کتاب، مخاطب در مواضع مختلف و موقعیت‌های متفاوت با مفهوم انفاق که با قلمی جذاب و زیبا نوشته شده است، آشنا می‌شود.

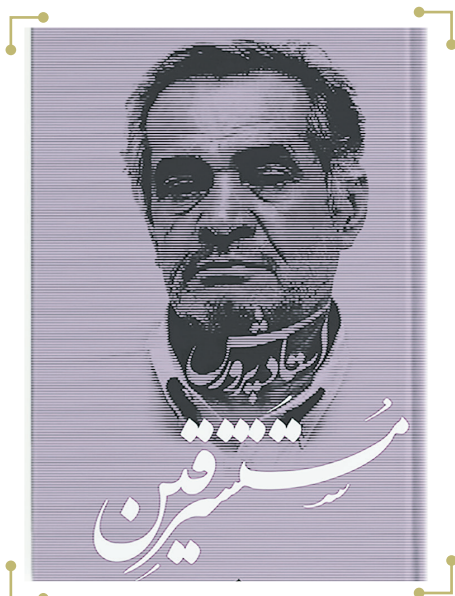
جاهلیت پدیده‌ای بی‌مرز

این کتاب برگرفته از مجموعه سخنرانی‌های استاد پرورش با هدف تبیین مفهوم جاهلیت در همه زمان‌ها نگاشته شده است. محور اصلی کتاب، اشاره به چهار آیه در قرآن کریم است که از جاهلیت سخن به میان آمده و جاهلیت را یک مفهوم بیان می‌کند، نه صرفاً یک زمان در گذشته. مخاطبان از طریق این کتاب با عوامل جهالت‌زا از جمله خودپرستی، دنیاطلبی، روی‌گردانی از حکم خدا، بی‌تقوایی و خودارایی زنان آشنا می‌شوند و در قسمت آخر، عوامل ضدجهل با محوریت ثبات خانواده به‌طور مشروح بیان شده است.

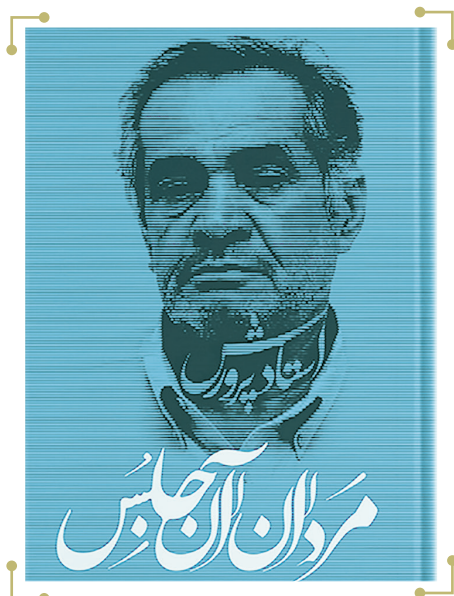
نبر نار و نور

این کتاب برگرفته از مجموعه سخنرانی‌های استاد پرورش با هدف بیان ویژگی‌های دو گروه خدا و شیطان نگاشته شده است. محور اصلی کتاب معرفی مراحل برنامه تبلیغی نبی اکرم در قالب چهار فصل بذرافشانی، فعالیت پنهانی، ایجاد موج خفیف حق‌طلبی و کفرستیزی و در نهایت هجرت و اقسام آن است و در مقابل شیوه‌های دولت کفر برای براندازی نظام حق از جمله هم‌زیستی مکارانه، تحریف در وحی، نسبت شاعری و جنون به پیامبر، آزارهای جسمی، تحریم اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و در نهایت قتل پیامبر آمده است. در این کتاب که با قلمی جذاب و زیبا نوشته شده، مخاطب با سنگ‌بنای معرفت و آگاهی از طریق شناخت تضادها در دو گروه خدا و شیطان آشنا می‌شود.

مشرکین

این کتاب برگرفته از مجموعه سخنرانی‌های استاد پرورش با هدف نقد و بررسی آثار مستشرقین و جمع‌آوری اشتباه‌های شرق‌شناسان تهیه شده است. محور اصلی کتاب، بررسی مطالعات مستشرقین و تأثیر لغزش‌های تاریخی و شبه‌تاریخی این آثار بر تفکر روشن‌فکران غرب‌گراست که با ارائه اشتباه‌های شرق‌شناسان می‌توان لباس خودباختگی را از تن روشن‌فکران غرب‌گرای داخلی درآورد. مخاطب با مطالعه این کتاب با آثار خاورشناسان بر اساس میزان تحقیقات و بیان نمونه‌هایی از نوشته‌های مغرضانه و همین‌طور لغزش‌های تاریخی در باب ضروریات دین، قرآن کریم، حضرت محمد (ص)، مذهب تشیع و به‌ویژه منجی آخرالزمان آشنا می‌شود.

مردان آنجلس

این کتاب برگرفته از مجموعه سخنرانی‌های استاد پرورش با هدف بیان تفسیر و شرح سوره کهف و ویژگی‌های جامعه شرک‌آلود و مؤلفه‌های عمل صالح و اقدام جهت قیام و حرکت، نگاشته شده است. محور اصلی کتاب، داستان مردان آنجلس و بیان تاکتیک و اعتزال به‌عنوان اعتراض و بریدن و گسستن از جامعه شرک‌آلود است. این‌که اعتزال هجرت باشد و ترس قلمداد نشود، نیاز به شناخت دارد. مخاطب با مطالعه این کتاب با آثار اعتزال و قیام و هجرت ناشی از عقلانیت آشنا می‌شود و از قیام سایر پیامبران و ائمه (ع) نیز توشه‌ای برمی‌گیرد و عبور از دوراهی شرک و توحید و حق و باطل را وجدان می‌نماید.

جمع شدن فتنه ۸۸ بیشتر از همه عنایت امام زمان (عج) بود و معتقدم که تمام مشکلات و فتنه‌ها علیه جمهوری اسلامی با عنایت خدای متعال برطرف شده است. در فتنه ۸۸، مسئله ولایت فقیه مورد هجوم و حمله مخالفان بود. نباید فراموش کرد که دشمنی استکبار با اسلام از روزهای اول وجود داشته و هر چه هم جلوتر آمده‌ایم بر این دشمنی افزوده شده است. از این جهت فتنه‌ها همیشه به هم شبیه‌اند؛ اما بعضی شرایط الان متفاوت است. ما همیشه جنگ اسلام و کفر داشته‌ایم. این از زمان پیغمبر (ص) شروع شده و جلو آمده است. هرچند هر کدام از جنگ‌ها و فتنه‌ها پیچیدگی‌های خاص خودش را دارد...

“

از سخنان مرحوم استاد پرورش درباره فتنه ۸۸

یادآور یادنامه گرامیداشت هشتمین سالگرد درگذشت مرحوم استاد پرورش

صفهان زیبا

مدیرعامل احسان تیموری

مدیرمسئول دکتر علی قاسم‌زاده

صاحب امتیاز شرکت فرهنگ، هنری، مطبوعات پیام اصفهان زیبا
ویراستاران مائده رئوفی، افسانه دهکامه

صفحه‌آرا علیرضا مظاهری

